

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Кафедра загальної екології, радіобіології та безпеки життєдіяльності
Кафедра охорони праці та біотехнічних систем у тваринництві

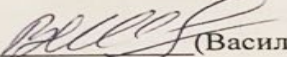
Декан Факультету

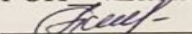
А. ДІБРОВА
" 16 " 2024 р.

"СХВАЛЕНО"
на засіданні кафедри загальної екології,
радіобіології та безпеки життєдіяльності
Протокол № 10 від " 17 " 04 2024 р.

Завідувач кафедри
(Алла КЛЕПКО)

на засіданні кафедри охорони праці та
біотехнічних систем у тваринництві
Протокол № 10 від " 01 " 04 2024 р.

Завідувач кафедри
(Василь ХМЕЛЬОВСЬКИЙ)

"РОЗГЛЯНУТО"
Гарант ОП «Економіка підприємства»
 (Людмила СТЕПАСЮК)

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Безпека праці і життєдіяльності**

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність 051 «Економіка»

Освітня програма Економіка підприємства

Факультет (ННІ) Економічний

Розробники: доц., к.с.-г.н. Піскунова Л.Е.; доц., к.с.-г.н. Зубок Т.О.

Київ – 2024 р.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра загальної екології, радіобіології та безпеки життєдіяльності

Кафедра охорони праці та біотехнічних систем у тваринництві

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

_____ Анатолій ДІБРОВА _____
“ _____ ” _____ 20__ р.

“СХВАЛЕНО”

на засіданні кафедри загальної екології,
радіобіології та безпеки життєдіяльності

Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____ (Алла КЛЕПКО)

на засіданні кафедри охорони праці та
біотехнічних систем у тваринництві

Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____ (Василь ХМЕЛЬОВСЬКИЙ)

”РОЗГЛЯНУТО ”

Гарант ОП _____ «Економіка підприємства»

_____ (Людмила СТЕПАСЮК)

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Безпека праці і життєдіяльності**

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність 051 «Економіка»

Освітня програма Економіка підприємства

Факультет (ННІ) Економічний

Розробники: доц., к.с.-г.н. Піскунова Л.Е.; доц., к.с.-г.н. Зубок Т.О.

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни **Безпека праці та життєдіяльності**

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>Бакалавр</i>	
Спеціальність	<i>051 «Економіка»</i>	
Освітня програма	<i>«Економіка підприємства»</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	4	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	1	
Семестр	1	
Лекційні заняття	<i>30 год.</i>	<i>4 год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>	<i>год.</i>
Лабораторні заняття	<i>- год.</i>	<i>год.</i>
Самостійна робота	<i>60 год.</i>	<i>60 год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	<i>4 год.</i>	

1. **Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни**

Мета полягає у набутті здобувача вищої освіти компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також здатність ефективно керувати безпекою праці, враховуючи пріоритет життя та здоров'я працівників над результатами виробничої діяльності, з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду

Завдання передбачає опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в

небезпечних та надзвичайних ситуаціях.

Здобувачів вищої освіти, після вивчення курсу "Безпека праці і життєдіяльності", мають мати комплексні загальнокультурні та професійні навички з питань безпеки життєдіяльності та безпеки праці, що відповідають їхнім спеціальностям, для ефективного вирішення завдань, пов'язаних із забезпеченням безпеки та здоров'я персоналу у виробничих умовах та в небезпечних ситуаціях.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

загальні компетентності (ЗК):

- **ЗК1.** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- **ЗК4.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

- **ЗК13.** Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- **СК2.** Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

Програмні результати навчання (ПРН):

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти;
- скороченого терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти.

Безпека життєдіяльності

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. <i>Принципи забезпечення безпеки життєдіяльності</i>														
Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з БЖД, таксономія небезпек.	1	3	1				2	2						2
Тема 2. Кількісна оцінка небезпеки		4		2			2	4		2				2
Тема 3. Природні загрози та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.	2	8	2	2			4	4						4
Тема 4. Людина - відкрита біоенергетична та духовно-інформаційна система.	3	6	2				4	4						4
Тема 5. Типові моделі реакцій людей у випадку екстремальних ситуацій		3		2			1	4						4
Тема 6. Техногенні небезпеки та їхні наслідки	4	6	2	2			2	10						10
Разом за змістовим модулем 1		30	7	8			15	32						30
Змістовий модуль 2. <i>Організаційно-функціональна структура та методологія безпеки</i>														
Тема 7. Соціально-політичні небезпеки, характеристики.	5	4	1	2			1			2				5

Тема 8. Соціальні та психологічні фактори ризику.	6	7	1	2			4						5
Тема9. Застосування ризик орієнтованого підходу для побудови моделей виникнення НС.		6	2				4						5
Тема 10. Менеджмент безпеки, структура захисту у НС.	7	6	2	2			2						5
Тема11. Управління силами та засобами ОГ під час НС.	8	7	2	1			4						6
Разом за змістовим модулем 2	30	8	7				15		2			26	
Усього годин		60	15	15			30			4			56
Курсовий проект (робота)			-	-	-		-		-	-	-		-
Усього годин			-	-	-		-		-	-	-		-

Безпека праці

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовий модуль 1. <i>Правове і нормативне регулювання охорони праці.</i>													
Тема 1. Законодавство України про охорону праці	1	4	2	2			4						10
Тема 2. Організація служби охорони праці.	2	4	2	2			4						4
Тема 3.	3	4	2	2			4						4

Організація розслідування нещасних випадків.													
Тема 4. Організація навчання з охорони праці.	4	4	2	2			4						4
Разом за змістовим модулем 1	32		8	8			16						
Змістовий модуль 2. Практична організація безпеки праці													
Тема 1. Травматизм, причини, профілактика.	5	4	2	2			2						
Тема 2. Шкідливі фактори виробничого середовища	6	4	2	2			2						4
Тема 3. Вибір засобів індивідуального захисту	7	4	2	2			4						4
Тема 4. Основи електробезпеки та пожежної безпеки	8	2	1	1			4						4
Разом за змістовим модулем 2	28		7	7			14						
Усього годин	60		15	15			30						60
Курсовий проект (робота)			-	-	-		-		-	-	-		-
Усього годин			-	-	-		-		-	-	-		-

3. Теми практичних занять (Безпека життєдіяльності)

№	Назва теми	Кількість
---	------------	-----------

з/п		ГОДИН
1	Ризик як кількісна оцінка небезпеки <i>Практичне заняття №1</i> Статистична оцінка небезпечних і шкідливих чинників для життя людини	2
2	Природні небезпеки та характер їхніх проявів і дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки <i>Практичне заняття №2.</i> Визначення рівня метеочутливості людини	2
3	Природні небезпеки. Біологічні небезпеки. <i>Практичне заняття №3</i> Інфекційні захворювання. Епідемії. Пандемії. Імунітет. Правила поведінки населення при проведенні ізоляційно-обмежувальних заходів.	2
4	Типові моделі психофізіологічних реакцій людей у випадку екстремальних ситуацій <i>Практичне заняття №4.</i> Визначення психофізіологічних властивостей людини та вплив їх на безпеку	2
5	Техногенні небезпеки та їхні наслідки Пожежна безпека <i>Практичне заняття. №5</i> Аналіз небезпеки під час роботи зі шкідливими та вибухопожежонебезпечними речовинами	2
6	Тема. Техногенні небезпеки та їхні наслідки. <i>Практичне заняття № 6.1.</i> Визначення СО ₂ у навчальній лабораторії; <i>Практичне заняття №6.2.</i> Шумове забруднення атмосфери в містах та коефіцієнт його соціальної небезпеки	2
7	Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Хімічна безпека. <i>Практичне заняття №7.</i> Екологічна оцінка ризику. Визначити екологічну оцінку ризику застосування пестицидів у різних кліматичних зонах України	2
8	Соціальні та психологічні фактори ризику <i>Практичне заняття №8.</i> Соціальне середовище. Визначення типів поведінки особистості у конфліктній ситуації	1
	ВСЬОГО	15

Теми практичних занять (Безпека праці)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<i>Практичне заняття №1</i> Організація навчання з питань охорони праці при використанні	2

2	<i>Практичне заняття №2. Організація розслідування нещасних випадків на виробництві</i>	2
3	<i>Практичне заняття №3 Вимірювання параметрів мікроклімату. Визначення концентрації шкідливих парів та газів в повітрі робочої зони.</i>	2
4	<i>Практичне заняття №4. Вимірювання рівнів освітленості робочих місць</i>	2
5	<i>Практичне заняття. №5 Вибір засобів індивідуального захисту для працівників.</i>	2
6	<i>Практичне заняття № 6 Первинні засоби пожежогасіння на підприємствах.</i>	2
7	<i>Практичне заняття №7 Домедична допомога</i>	2
	ВСЬОГО	15

4 Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<u>Практичне заняття №1. Статистична оцінка небезпечних і шкідливих чинників для життя людини</u>	4
2	<u>Практичне заняття №2. Розрахунок біологічного віку та темпу старіння</u>	2
	<u>Практичне заняття №3. Інфекційні захворювання</u>	4
	<u>Лабораторне заняття №4. Визначення основних психофізіологічних властивостей людини та їх вплив на безпеку</u>	2
	<u>Практичне заняття №5. Аналіз небезпеки хронічного отруєння ртуттю</u>	2
	<u>Практичне заняття № 6. Розрахунок мікроклімату закритих приміщень</u>	4
	<u>Практичне заняття №7. Біоритми та їх роль у збереженні здоров'я людини</u>	4
	<u>Практичне заняття №8. Порядок дій при виникненні надзвичайних ситуацій</u>	4
	<u>Практичне заняття №9. Розслідування нещасних випадків невиробничого характеру.</u>	4
	<u>Практичне заняття № 10 для самостійного опрацювання. Вимоги до якості харчових продуктів. Раціональне та здорове харчування</u>	2
	Вивчення тем, що виносяться на самостійне опрацювання;	8

	Підготовка для виступів на семінарах, круглих столах, наукових конференціях	6
	Написання рефератів і доповідей	8
	Підготовка до підсумкової атестації.	6
...	ВСЬОГО	60

5 Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати;
- захист практичних робіт;

6 Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);

7 Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- командні проєкти;
- реферати, есе;
- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах

8 Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

9 Навчально-методичне забезпечення

- 1 електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=455> <https://elearn.nubip.edu.ua/mod/quiz/view.php?id=143061>); Електронний курс з дисципліни : «Безпека праці та життєдіяльності»(Охорона праці). URL: <http://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=791>
- 2 Піскунова Л.Е. Бондарь В.І., Зубок Т.О. Безпека праці та життєдіяльності: Підручник. Київ, 2022. 396с.;
- 3 Піскунова Л.Е. Робочий зошит для практичного вивчення дисципліни Безпека праці та життєдіяльності студентами денної та заочної форми навчання. Київ, 2023. 110 с.: Піскунова Л.Е. Методичні рекомендації для вивчення та проведення практичних робіт з дисципліни Безпека праці та життєдіяльності студентами денної та заочної форми навчання. Київ, 2023. 101с.; Білько Т.О. Домедична допомога на підприємстві: Методичні вказівки щодо проведення ділової гри. Київ, 2020. 18 с.

10 Рекомендовані джерела інформації

- 1 Piskunova L., Bondar V. Labor safety and vital activity for students of English groups: Workbook of course. Kyiv. 2019, 202 p.
- 2 Piskunova L. Bondar V. Labor safety and life protection: Study guide. Kyiv. 2020, 306 с.
- 3 Piskunova L., Zubok T. Safety of work and Life: Training manual for the discipline. Kyiv. 2021. 219 p.
- 4 Войналович О.В. Вимірювання параметрів вібрації: Методичні вказівки щодо виконання лабораторної роботи. Київ, 2020. 18 с
- 5 Войналович О.В. Методи планування витрат на охорону праці: Методичні вказівки щодо виконання практичної роботи. Київ, 2019. 18 с.
- 6 Войналович О.В. Визначення параметрів виробничого шуму: Методичні вказівки щодо виконання лабораторної роботи. Київ, 2019. 16 с.
- 7 Піскунова Л.Е., Прилипко В.А., Зубок Т.О. Безпека життєдіяльності: Підручник. Київ, 2012. 222с. (Гриф Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, лист 1:11-4540 від 03.06.2011).
- 8 Піскунова Л.Е., Прилипко В.А., Зубок Т.О. Безпека життєдіяльності: Підручник. Київ, 2017. 456с.
- 9 L.Piskunova L., Bondar V. Labor safety and vital activity: Hanbook for the practical study of course for of English groups. Kyiv, 2022. 220 p.
- 10 Яремко З.М. Безпека життєдіяльності: навч. посіб. Київ, 2011. 315 с.
- 11 Основи охорони праці: Підручник : Ткачук К.Н. та ін. Київ, 2018. 448с.
- 12 Основи охорони праці : Запорожець О.І. Протоєрейський О.С., Франчук Г.М., Боровик І.С. Київ, 2019. 264с.
- 13 Основи охорони праці : Березуцький В.В. та ін. Чернігів: Факт, 2020.

480с.

- 14 Войнолович О.В. Працезохоронні засади у схемах, таблицях і графіках: навч. Посібник. Київ: Основа, 2020. 144с.
- 15 Кудрявицька А.М. Білько Т.О. Основи охорони праці: навч. посіб. Київ: НУБіП України, 2017. 232 с.
- 16 Безпека життєдіяльності. Основи охорони праці: навч. посіб.: Яворовський, О.П. та ін. Київ: «МЕДИЦИНА», 2015. 232 с.
- 17 Безпека життєдіяльності: Журнали за 2017-2023 роки.
- 18 Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <http://portal.rada.gov.ua> (дата звернення: 25.06.2022).
- 19 Офіційний веб-сайт МОЗ України. URL: <https://moz.gov.ua> (дата звернення: 20.03.2023).
- 20 Офіційний сайт Держпраці. URL: <https://dsp.gov.ua> (дата звернення: 15.05.2023).
- 21 Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. URL: <http://www.mon.gov.ua> (дата звернення: 11.02.2023).
- 22 Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України. URL: <http://www.mns.gov.ua> (дата звернення: 18.05.2023).
- 23 Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України. URL: <http://www.social.org.ua> (дата звернення 22.02. 23)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Безпека праці і життєдіяльності»

Ступінь вищої освіти - Бакалавр
Спеціальність «051 «Економіка»
Освітня програма «Економіка підприємства»
Рік навчання 1, семестр 2
Форма здобуття вищої освіти денна, заочна
Кількість кредитів ЄКТС4
Мова викладання українська

Лектор навчальної
дисципліни
Контактна інформація
лектора (e-mail)
URL ЕНК на
навчальному порталі
НУБІП України

Піскунова Л.Е., Зубок Т.О.

<l5791@ukr.net> , zubok@nubip.edu.ua

eLearn URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=455>
<https://elearn.nubip.edu.ua/mod/quiz/view.php?id=143061>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(до 1000 друкованих знаків)

Вивчення дисципліни «Безпека праці і життєдіяльності» полягає у набутті здобувача вищої освіти компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також здатність ефективно керувати безпекою праці, враховуючи пріоритет життя та здоров'я працівників над результатами виробничої діяльності, з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду. Передбачає опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях.

Компетентності навчальної дисципліни:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

- загальні компетентності (ЗК):

- **ЗК1.** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- **ЗК4.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

- **ЗК13.** Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

- спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- **СК2.** Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

Програмні результати навчання навчальної дисципліни: Здобувачі вищої освіти, після вивчення курсу "Безпека праці і життєдіяльності", мають мати комплексні загальнокультурні та професійні навички з питань безпеки життєдіяльності та безпеки праці, що відповідають їхнім спеціальностям, для ефективного вирішення завдань, пов'язаних із забезпеченням безпеки та здоров'я персоналу у виробничих умовах та в небезпечних ситуаціях.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Години (лекції/лабораторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
1 семестр				
Модуль 1				
Тема1	<i>НАПРИКЛАД</i> 2/2	<i>НАПРИКЛАД</i> Знати ... Вміти... Аналізувати... Розуміти... Розрізняти... Застосовувати... Використовувати... тощо	<i>НАПРИКЛАД</i> Здача лабораторної чи практичної роботи. Написання тестів, ессе. Виконання самостійної роботи (в.т.ч. в elearn). Розв'язок задач, тощо	
Всього за 1 семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

<i>Політика щодо дедлайнів та перескладання:</i>	<i>НАПРИКЛАД</i> Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
<i>Політика щодо академічної добросовісності:</i>	<i>НАПРИКЛАД</i> Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
<i>Політика щодо відвідування:</i>	<i>НАПРИКЛАД</i> Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

(не рекомендувати до використання застарілі інформаційні джерела та інформаційні джерела країни-агресора)